

KØBENHAVNS BYRET DOM

afsagt den 12. april 2022

Sag BS-25734/2021-KBH

A
(advokat Thomas Stigaard Hansen)
mod
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
(advokat Christian Bo Kolding-Krøger)

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 2. juli 2021. Sagen drejer sig om retten til ægtefællepension i henhold til tjenestemandspensionslovens § 11.

Sagsøgeren, A, har nedlagt påstand om, at sagsøgte, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, tilpligtes at anerkende, at sagsøgeren er berettiget til ægtefællepension i henhold til tjenestemandspensionslovens § 11 efter sin afdøde ægtemand, B.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagsfremstilling

Sagsøgeren er enke efter B, der afgik ved døden den 31. august 2018 i en alder af 51 år. B var som fængselsbetjent ved Kriminalforsorgen tjenestemand og dermed omfattet af tjenestemandspensionsloven.

Parret havde boet sammen side 1994 og havde herunder fået to børn, C født i 1997 og D født i 2004. I 2005 oprettede de efter det oplyste et fælles testamente, hvorefter længstlevende skulle arve mest muligt efter førstafdøde. Den 18. april 2018 underskrev parret ægteskabserklæringer med planlagt vielse på

Københavns Rådhus den 18. august 2018. Den 16. august 2018 købte de vielsesringe.

Den 17. august 2018 blev B imidlertid indlagt på Odense Universitetshospital med følgende anamnese:

"Henvist akut fra akutmodt. i Slagelse med iskæmisk venstre UE.
[..]

Familiært disponeret til iskæmisk sygdom og måske også aneurismelidelse. Broder for nylig død i alder af 54 år efter trombolyse pga koldt ben.

[..]

Debut for et par timer siden. Drikker et glas vand, får brystmerter, som aftager. Herefter følelsesløst og koldt venstre ben. Mere sovende end smertende. [..] Ved ankomst let trykken i brystet samt sovende venstre ben. Relevant bekymret efter broders nylige død."

B blev efterfølgende den 18. august 2018 opereret for en rift på hovedpulsåren, aortadissektion. Af journalen for den 24. august 2018 fremgår, at han da var "mere klar end i går. Kan begynde at huske ting der skete i går men fortsat ikke sygdomsforløbet. Har dog erkendt at han er opereret." Af journalen for den 25. august 2018 fremgår, at han da havde det "markant bedre." For den 26. august 2018 fremgår, at han var ved at være klar til stamafsnit.

B og sagsøgeren blev viet samme dag, den 26. august 2018. Af "Lægeerklæring i forbindelse med vielse på hospitalet." fremgår:

"Pt. er indlagt på afd. VITA, OUH, med diagnose: A-dissektion.

Pt. ønsker at blive gift

Pt. kan ikke flyttes, hvorfor vielsen finder sted på afdelingen

Det skal understreges, at pt. er vågen, relevant og ved fuld dømmekraft."

Af journalen for den 28. august 2018 fremgår, at han var "nu næsten klar til stamafdelingen inden for de næste dage.", og at han var "ved at være så stabil, at vi laver tur ud af stuen for at se på omgivelserne." For den følgende dag fremgår, at han blev bedre og bedre, at han var klar til stamafdelingen, og at han overgik til at være klokkesnorspatient. For den 30. august 2018 fremgår, at B var "[f]uldstændig vågen og klar. Har været mobiliseret, ude at gå på gangen. Får tiltagende god kraft i benene og førlighed."

Den 31. august 2018 fik B imidlertid uvarslet hjertestop. Man forsøgte akut at foretage en ny operation, hvorunder der konstateredes blødning fra en ny rift et andet sted på hovedpulsåren. Lægernes indsats var imidlertid forgæves, og B afgik som nævnt ved døden.

Den 28. maj 2019 traf Udbetaling Danmark afgørelse om, at sagsøgeren ikke var berettiget til ægtefællepension. Den 1. september 2020 stadfæstede sagsøgte afgørelsen:

”Det fremgår af oplysningerne i sagen, at B og A indgik ægteskab den 26. august 2018 og at B afgik ved døden den 31. august 2018. Betingelsen i tjenstemandspensionslovens § 11, stk. 1, nr. 3 om, at ægteskabet skal være indgået mindst 3 måneder før tjenstemandens død for at have ret til ægtefællepension, er således ikke opfyldt.

Undtagelsesbestemmelsen i tjenstemandspensionslovens § 11, stk. 2, om at 3-måneders betingelsen ikke finder anvendelse, hvis dødsfaldet skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom, fortolkes snævert til alene at omfatte ulykkestilfælde, f.eks. en trafikulykke, der medfører døden eller akut opståede infektionssygdomme, der medfører døden.

I lovbemærkningerne til bestemmelsen, jf. L 312/1993, der er vedlagt i uddrag, nævnes som et eksempel meningitis som en akut infektionssygdom. Andre infektionssygdomme kunne f.eks. være gul feber eller malaria. Der skal således være tale om en akut opstået infektionssygdom, der medfører døden.

De rifter på hovedpulsåren, som efter det oplyste forårsagede Bs død, falder således ikke ind under undtagelsesbestemmelsen i tjenstemandspensionslovens § 11, stk. 2, da der ikke var tale om en ulykke eller en akut infektionssygdom.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at B og A har været samlevende siden 1994, at de har to fællesbørn eller at de i 2005 begunstigede hinanden i et gensidigt testamente. Det er således en betingelse for ret til ægtefællepension, at der var indgået ægteskab og at dette ægteskab havde bestået i mindst 3 måneder på tidspunktet for Bs død, idet undtagelsesbestemmelsen i tjenstemandspensionslovens § 11, stk. 2 ikke finder anvendelse.

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen har ikke hjemmel til at dispensere fra betingelserne i tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 1, hvorfor styrelsen herefter stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelse af den 28. maj 2019.”

Forklaring

Der er under sagen afgivet forklaring af sagsøgeren, der har forklaret, at hun og B mødte hinanden i 1992. De havde været samlevende siden 1994. De boede først i København, hvor de sammen fik deres første søn, C, i 1997. I 1998 købte de hus i Haslev, og i 2004 fik de D. De valgte derpå at få udarbejdet testamente i 2005. De kunne godt tænke sig et bryllup, men de havde ikke de store midler og prioriterede at få ordnet ting på huset og på at holde ferier med børnene, hvis de havde sparet penge op. De levede som en helt almindelig familie med far og mor og to børn og boede i samme hus i alle årene.

B var tjenestemand i 24 år. Ved en sen julefrokost i januar i 2018 sagde en af Bs kolleger, at B og sagsøgeren måtte se at blive gift. Da de tog hjem fra julefrokosten aftalte de, at de nu skulle have det bragt i orden. De kiggede i kalenderen. Deres yngste skulle konfirmeres om foråret, og derefter skulle de på sommerferie i Frankrig. Derfor aftalte de at blive gift til august. Det ville blive festligt, for det var midt i Priden. De ville gøre det på rådhuset med drengene. De valgte den 18. august 2018, for det var en lidt sjov dato. De kunne have valgt at blive gift allerede i januar, hvis det havde været.

Efter Bs konfirmation begyndte Bs far at blive halvskidt, og Bs storebror, E, blev bekymret for faderen, og at faderen ikke var helt åben om sin sygdom. Den 18. april 2018 loggede hun ind for at registrere, at de ville giftes. Den følgende dag blev hun ringet op om, at E var afgået ved døden. Det var et kæmpe chok. Det var kort efter konfirmationen. Han døde så pludseligt, at han skulle obduceres. Es ægtefælle var uforstående over for dette og kørte en retssag herom. E blev gentestet, men alt trak ud, og det var først i foråret 2019, at de fik at vide, at E led af en sjælden genfejl. Faderen bar ikke samme genfejl, og han lever fortsat i dag. Den stammede derfor fra deres mor. E vidste ikke noget herom, og det gjorde B heller ikke.

Nogle dage inden brylluppet fik B meget ondt i øret. Den 16. august 2018 tog han til lægen, men lægen kunne ikke se noget. B mente, at det måske kunne skyldes, at han havde været meget ude at bade under deres ferie. Den 17. august var sagsøgeren på arbejde, da hun blev ringet op om, at B var på vej til Slagelse Sygehus. Hun blev guidet videre til Odense Sygehus, fordi B blev overført dertil. Hun tænkte ikke på, at de skulle giftes den følgende dag, da hun tog over til Odense. Hun kunne ikke nå at aflyse brylluppet.

De lod sig nødvi den 26. august. De var glade for, at Bs operation var vel overstået, og ville bekræfte den vielse, de skulle have haft. Det var også, så hun var sikret tjenestemandspension. Der skulle ske noget glædeligt oven på det hårde forløb. De vidste ikke, hvad E var død af, men de kunne ikke lade være med at tænke, at der var en sammenhæng. De havde snakket om, at de skulle til at sælge en mindre båd, de havde. De snakkede også om, hvorvidt B stadig kunne gå tur med hunden. Den 26. august sagde lægerne, at alt var godt. B var også hele tiden i bedring. Diagnosen var en rift på hovedpulsåren uden kendt årsag.

De blev ikke gift i 2005, fordi de ikke havde voldsomt mange penge. De havde købt hus, og pengene gik til huset og til ferier med drengene. Når de havde 30.000 kr. stående, så brugte de dem på det. Det med at blive gift betød ikke så meget for dem, idet det at være samlevende på mange måde er ligestillet med ægteskab. I 2018 blev de dog enige om, at det skulle bringes i orden.

Retsgrundlaget

Tjenestemandspensionslovens § 11 havde oprindeligt følgende ordlyd, jf. lov nr. 292 af 18. juni 1969:

”§ 11. Ægtefællen efter en tjenestemand, der afgår ved døden efter at have opnået en pensionsalder på mindst 3 år, eller som ved sin død var pensioneret, er berettiget til ægtefællepension, medmindre ægteskabet blev indgået på dødslejet eller efter, at den afdøde ægtefælle var fyldt 60 år eller afskediget med ret til egenpension efter kapitel 2.

Stk. 2. Ægtefællen efter en tjenestemand, der er omkommet under udførelse af sin tjeneste eller afgået ved døden som følge af tilskadekomst i tjenesten, er dog uanset den afdøde ægtefælles ansættelsestid berettiget til ægtefællepension.”

Af forarbejderne, lovforslag nr. 195 af 20. februar 1969 fremgår:

”Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

[..]

Til § 11.

[..]

Pensionsadgangen er dog ifølge forslaget fremdeles undergivet tilsvarende betingelser med hensyn til tidspunktet for ægteskabets indgåelse, som hidtil er blevet fastholdt for enkepensionsrettens vedkommende, således at ret til ægtefællepension udelukkes, dersom ægteskabet blev indgået på dødslejet, eller efter at den afdøde ægtefælle var fyldt 60 år eller afskediget med ret til egenpension.”

Bestemmelsen blev senest ændret ved lov nr. 447 af 30. juni 1993 med virkning fra den 1. januar 1994:

”§ 11. Den efterlevende ægtefælle efter en tjenestemand eller en pensioneret tjenestemand er berettiget til ægtefællepension, hvis ægteskabet blev indgået,

- 1) før den afdøde tjenestemand var fyldt 65 år, og
- 2) før den afdøde tjenestemand var afskediget med ret til egenpension efter kapitel 2, og
- 3) mindst 3 måneder før dødsfaldet.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 3, finder ikke anvendelse, hvis dødsfaldet skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom indtruffet efter ægteskabets indgåelse.

Stk. 3. [..]”

Af forarbejderne til ændringsloven, lovforslag nr. 312 af 19. maj 1993, fremgår følgende:

”Almindelige bemærkninger

[..]

Andre ændringer

[..]

Øvrige forslag til ændringer tager især sigte dels på en administrativ forenkling, dels på at bringe bestemmelser om helbredsforhold og betingelser for ægtefællepension mere på linie med tilsvarende bestemmelser i andre arbejdsmarkedspensionsordninger.

[..]

Forslaget i § 1, nr. 5 [dvs. til § 11], indebærer forbedring af ægtefællepensionen, idet det foreslås, at ægtefællen ved tjenstemandens død er berettiget til ægtefællepension uanset størrelsen af tjenstemandens optjente pensionsalder. Samtidig foreslås, at bestemmelserne om ægteskab på dødslejet erstattes af en bestemmelse om, at den efterlevende ægtefælle er berettiget til ægtefællepension, hvis ægteskabet blev indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet - medmindre dødsfaldet skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom indtruffet efter ægteskabets indgåelse. [..]

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

[..]

Til nr. 5

Forslaget indebærer, at ægtefællen efter en tjenestemand, der afgår ved døden, er berettiget til ægtefællepension uanset størrelsen af tjenstemandens optjente pensionsalder. Efter de gældende regler

er ægtefællepension i dette tilfælde betinget af, at tjenestemanden havde opnået en pensionsalder på mindst 3 år.

Forslaget indebærer videre, at de gældende bestemmelser om ægteskab på dødslejet erstattes af en bestemmelse om, at den efterlevende ægtefælle er berettiget til ægtefællepension, hvis ægteskabet blev indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet. Denne betingelse finder dog ikke anvendelse, hvis dødsfaldet skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom (eksempelvis meningitis) indtruffet efter ægteskabets indgåelse. Herved indføres en enkel regel, der afskaffer nødvendigheden af forelæggelse for Helbredsnetvet af sager om ægteskab på dødslejet, og som derved også indebærer en administrativ forenkling."

Procedurer

Sagsøgeren har i sit påstandsdokument anført:

"HOVEDANBRINGENDER:

Ad § 11, stk. 1

Til støtte for påstanden gøres det gældende, at formålet med tjenestemandspensionslovens § 11 er at yde ægtefællepension til en efterlevende ægtefælle. Allerede af den grund er sagsøger som udgangspunkt berettiget til at oppebære ægtefællepension efter sin afdøde ægtemand B. Dette uanset tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 1, nr. 3, hvorefter berettigelsen til ægtefællepension er betinget af, at ægteskabet skal være indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet.

Tjenestemandspensionslovens § 11 blev ændret med virkning fra 1. januar 1994. Forud for ændringen opererede bestemmelsen med et krav om, at ægteskabet ikke måtte være indgået på dødslejet. Der henvises til § 11 i lov nr. 292 af 18. juni 1969 om tjenestemandspension, som havde følgende ordlyd:

§ 11, stk. 1: "Ægtefællen efter en tjenestemand, der afgår ved døden efter at have opnået en pensionsalder på mindst 3 år, eller som ved sin død var pensioneret, er berettiget til ægtefællepension, medmindre ægteskabet blev indgået på dødslejet eller efter, at den afdøde ægtefælle var fyldt 60 år eller afskediget med ret til egenpension efter kapitel 2."

Tjenestemandspensionslovens § 11 blev ændret med lov nr. 447 af 30. juni 1993 med virkning fra den 1. januar 1994. Af forarbejderne til den nugældende § 11 fremgår følgende:

“Forslaget i § 1, nr. 5 indebærer forbedring af ægtefællepensionen, idet det foreslås, at ægtefællen ved tjenestemandens død er berettiget til ægtefællepension, uanset størrelsen af tjenestemandens optjente pensionsalder. Samtidig foreslås, at bestemmelserne om ægteskab på dødslejet erstattes af en bestemmelse om, at den efterlevende ægtefælle er berettiget til ægtefællepension, hvis ægteskabet blev indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet – medmindre dødsfaldet skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom indtruffet efter ægteskabets indgåelse.” (min fremhævning)

For så vidt angår kravet om 3 måneders ægteskab før dødsfaldet fremgår specifikt følgende:

“Herved indføres en enkel regel, der afskaffer nødvendigheden af forelægning for Helbredsnet af sager om ægteskab på dødslejet, og som derved også indebærer en administrativ forenkling.” (min fremhævning)

Det gøres på den baggrund gældende, at det ikke har været forarbejdernes intention at lade en situation som denne,

- hvor beslutningen om at indgå ægteskab blev truffet mere end 3 måneder før det pludselige dødsfald,
- hvor planlægningen af vielsen var helt uafhængig af dødsfaldsgrunden og
- hvor ægteskabet i øvrigt helt åbenbart ikke blev indgået på dødslejet,

udgå af lovens dækningsområde.

I den sammenhæng gøres det også gældende, at operationen efter rift nr. 2 den 31. august 2018, der forårsagede Bs død, er helt uafhængig af forløbet efter rift nr. 1, som han blev opereret for den 17. august 2018. Dette understøttes også af, at B faktisk oplevede bedring efter operationsforløbet den 17. august 2018 og i forlængelse heraf blev overflyttet til medicinsk afdeling, jf. herved journalen [..].

Heller ikke af den grund kan ægteskabet anses for at være indgået på dødslejet, og sagsøger ville således være berettiget til ægtefællepension efter den tidligere gældende bestemmelse herom i tjenestemandspensionsloven, jf. § 11 i lov nr. 292 af 18. juni 1969.

Det fastholdes i sammenhængen, at retten bevismæssigt skal lægge til grund, at hændelsesforløbet i nærværende sag ville have udløst ret til ægtefællepension efter de hidtidige regler. Sagsøgte har som offentlig myndighed kategorisk afvist at forholde sig til "egen praksis" efter tidligere gældende bestemmelse, og dermed nægtet at opfylde sagsøgers opfordring om medvirken til relevant sagsoplysning. Det bemærkes, at myndighedens ageren også indenretligt er bundet af forvaltningsretlige principper, herunder forpligtelse til relevant sagsoplysning. Myndighedens vægring bør således tillægges processuel skadevirkning.

Det gøres videre gældende, at det med forarbejdernes udtrykkelige tilkendegivelse af, at ændringen af lovens § 11 skulle indebære en *forbedring* af ægtefællepensionen, ikke bør indebære, at sagsøger bliver afskåret fra at oppebære ægtefællepension som følge af kravet om 3-måneders ægteskab. 3 måneders reglen blev udelukkende indsat med henblik på administrativ forenkling, men ikke indført for at forringe retten til ægtefællepension, når den syge tjenestemand i øvrigt ikke indgik ægteskabet for at disponere over pensionsrettigheder på et tidspunkt, hvor vedkommende ikke var reelt forpligtet af ægteskabet.

Det skal herunder tillægges væsentlig betydning, at parret gennem en lang årrække (1994-2018) havde levet i et ægteskabslignende forhold og at vielsesplanlægningen ligger mere end 3 måneder forud for Bs dødsfald, [...]. Nødvielsen den 26. august 2018, [...], har således ikke karakter af omgåelse af tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 1, nr. 3.

Det bemærkes i sammenhængen, at samlevere og ægtefæller i vidt omfang er ligestillede i andre arbejdsmarkedspensionsordninger (i hvert fald med nærværende sags faktum (langvarigt samliv, fælles børn, og gensidigt bebyrdende testamente)).

Under disse omstændigheder bør hensynet til administrativ konvenciens vige for opfyldelse af lovens hovedformål, som netop er at yde dækning til en efterlevende ægtefælle efter en tjenestemand.

Ad § 11, stk. 2 ulykkestilfælde og akut infektionssygdom

Subsidiært gøres det gældende, at Bs pludselige og helt uventede dødsfald den 31. august 2018 bærer samme pludselige og uventede karakter, som et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom, jf. herved lovens § 11, stk. 2. Kravet om 3 måneders ægteskab skal derfor ikke finde anvendelse i sagen.

Bestemmelsen i lovens § 11, stk. 2 må særligt med henblik på at opfylde lovens hovedformål undergives en udvidende fortolkning og tillige omfatte det i sagen omhandlende pludselige dødsfald, uanset årsagen var en medfødt genfejl og ikke f.eks. meningitis (som nævnt som eksempel i forarbejderne på akut infektionssygdom).

Det gøres således gældende, at både begreberne ulykkestilfælde og akut infektionssygdom, må defineres og forstås under hensyntagen til bestemmelsens og lovens overordnede formål.

Det er efter bestemmelsens ordlyd, forarbejder og praksis hensigten at hindre, at en dødelig syg person gifter sig med en person, især for at denne kan få ægtefællepension, på et tidspunkt hvor patienten på grund af forventet dødsfald ikke bliver forpligtet af ægteskabet, jf. U.1995.429H. Dette gælder også efter lovændringen i 1993 når andet ikke udtrykkeligt fremgår af forarbejderne.

Sagsøgtens henvisning til forarbejdernes "Andre ændringer", hvorefter "øvrige forslag til ændringer især [tager] sigte dels på en administrativ forenkling, dels på at bringe bestemmelser om helbredsforhold og betingelser for ægtefællepension mere på linie med tilsvarende bestemmelser i andre arbejdsmarkedspensionsordninger", (min fremhævning) kan ikke føre til et andet resultat.

Det gøres hertil modsat gældende, at samlevere og ægtefæller i vidt omfang er ligestillede i andre arbejdsmarkedspensionsordninger (i hvert fald med nærværende sags faktum (langvarigt samliv, fælles børn, og gensidigt testamente).

§ 11, stk. 2 må i en samlet kontekst nødvendigvis også favne en ikke tidligere erkendt og pludselig livsfarlig opstået situation på grund af medfødt sjælden genfejl.

Definitionen af et *ulykkestilfælde* eller en *akut infektionssygdom* (dødsfaldsgrunde) bør derfor, henset til formålet med bestemmelsen, være særegen for tjenestemandspensionslovens § 11, og det bestrides således at almindelig pensions- og forsikringsretlig anvendelse af begreberne er udtømmende eller retningsgivende for forlæggelsen af dødsfaldsgrundene nævnt i § 11, stk. 2.

Forarbejdernes uspecifikke henvisning til *sigte mod "andre arbejdsmarkedsordninger"*, kan om alle omstændigheder ikke hjemle, at Ankenævnspraksis vedrørende ulykkesforsikringer med dødsfaldsdækning på nogen måde bliver retningsgivende for bestemmelsens indhold.

Jeg bestrider ex tuteo, at sagsøger skulle gøre gældende, at nærværende sag skal afgøres efter en ophævet retsregel. Sagsøger gør imidlertid gældende, at formålene med reglerne overordnet er de samme og at formålsfortolkning hindrer det urimelige resultat som myndigheden påberåber sig.

På vegne sagsøger fastholdes det sammenfattende, at anvendelsesområdet for den nugældende "nye" bestemmelse herefter bør udvides mest muligt, så bestemmelsens hovedformål ikke mistes grundet ønsket om administrativ konvens og med et resultat, som notorisk ikke er forudsat (accepteret), endsige behandlet i forarbejderne til den nye bestemmelse.

Det fastholdes, at hovedformålet med ægtefællepensionsreglerne i sammenhængen er at tilsikre ægtefællepension til enker/enkemænd efter en tjenestemand, dog således at bestemmelsen samtidig skal hindre, at en dødelig syg person gifter sig med en person, især (alene) for at denne kan få ægtefællepension på et tidspunkt, hvor patienten på grund af *forventet* dødsfald ikke bliver forpligtet af ægteskabet.

Der bør herefter ydes ægtefællepension til sagsøger, der er enke efter afdød tjenestemand og notorisk ikke har indgået ægteskab for uberettiget at oppebære pensionen. Hverken afdøde tjenestemand,

B, eller sagsøger vidste eller burde vide, at B ville dø pludseligt og helt uventet d. 31. august 2018, og ægteskabet var planlagt helt uafhængigt af dødsårsagen.”

Sagsøgte har i sit påstandsdokument anført:

”3. ANBRINGENDER

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det overordnet gældende, at sagen skal afgøres efter § 11 i lovbekendtgørelse nr. 510 af 18. maj 2017 om tjenestemandspension, at sagsøger ikke er berettiget til ægtefællepension efter sin afdøde ægtefælle i henhold til denne bestemmelse, og at sagsøgtes afgørelse af 1. september 2020 [...] derfor efter sit indhold er korrekt.

3.1 Betingelserne for at tage sagsøgers påstand til følge

Det er en betingelse for den efterlevende ægtefælles ret til ægtefællepension i henhold til lovbekendtgørelse nr. 510 af 18. maj 2017 om tjenestemandspension, at ægteskabet er indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet, jf. § 11, stk. 1, nr. 3, eller at dødsfaldet, hvis ægteskabet ikke opfylder 3-månedersbetingelsen i stk. 1, nr. 3, skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom indtruffet efter ægteskabets indgåelse, jf. § 11, stk. 2.

Sagsøgte stadfæstede ved sin afgørelse af 1. september 2020 [...] Udbetaling Danmarks afgørelse af 28. maj 2019 [...], hvorefter sagsøger ikke er berettiget til ægtefællepension, idet ægteskabet mellem sagsøger og hendes afdøde ægtefælle ikke blev indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet, og idet dødsfaldet ikke skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom indtruffet efter ægteskabets indgåelse, jf. lovens § 11, stk. 1, nr. 3, og stk. 2.

Retten kan lægge til grund, at sagsøgtes afgørelse af 1. september 2020 efter sit indhold er korrekt og svarer til det, der følger af § 11 i lovbekendtgørelse nr. 510 af 18. maj 2017 om tjenestemandspension. Retten kan endvidere lægge til grund, at parterne er enige om, at ægteskabet ikke blev indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet.

Betingelserne for at give sagsøger medhold er således, som sagsøger også gør gældende, at retten enten:

(i) fraviger loven i relation til den tidsmæssige betingelse i denne sag

(ii) sidestiller en (sjælden) genfejl med et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom.

Det er i den forbindelse sagsøgtes opfattelse, at loven ikke kan fraviges i relation til den tidsmæssige betingelse i denne sag, og at en (sjælden) genfejl ikke kan sidestilles med et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom. Dette vil blive uddybet nedenfor i punkt 3.2 og 3.3. Slutteligt vil der i punkt 3.4 blive gjort nogle bemærkninger til det af sagsøger anførte om, at ændringen af § 11 i 1993 indebærer en forbedring af ægtefællepensionen.

3.2 Den tidsmæssige betingelse i loven kan ikke fraviges i denne sag

Hensigten med ændringen af § 11 i lov nr. 292 af 18. juni 1969 ved lov nr. 447 af 30. juni 1993 var at indføre "[...] en enkel regel, der afskaffer nødvendigheden af forelæggelse for Helbredsnettet af sager om ægteskab på dødslejet, og som derved også indebærer en administrativ forenkling", jf. om lovgrundlaget.

Det fremgår hverken af § 11, dennes forarbejder eller øvrige bestemmelser i tjenestemandspensionsloven, at der skal kunne tilkendes ægtefællepension, hvis 3-måndersbetingelsen i § 11, stk. 1, nr. 3, ikke er opfyldt, hvis ægteskabet efter en konkret vurdering var planlagt, men ikke indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet (hvilket i reglen formentlig vil være tilfældet for langt hovedparten af ægteskaber).

Allerede fordi der ikke er lagt op til en konkret vurdering, er der heller ikke i retsgrundlaget hjemmel til at lægge vægt på længden af forudgående samlivsforhold eller fællesbørn. Det gælder lige for sagsøgers sag og for andres sager.

Hensigten med den nugældende tjenestemandspensionslovs § 11 er en administrativt enkel regel, hvorunder der ikke er behov for at foretage vanskelige vurderinger om, hvorvidt et ægteskab blev indgået på dødslejet, idet betingelsen for ægtefællepension, som er lige for alle, er, at ægteskabet blev indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet.

Det var og er ikke intentionen med lovens nugældende § 11, at den vanskelige vurdering af, om et ægteskab blev indgået på dødslejet, skal erstattes af en endnu vanskeligere (umulig) og bevistung vurdering af, om ægteskabet var planlagt eller aftalt mindst 3 måneder før dødsfaldet, herunder om dette kan dokumenteres ved bestilling af tid hos den viende myndighed og indkøb af ringe m.m.

Hvis der, når 3-månedersbetingelsen ikke er opfyldt, altid skal foretages en konkret vurdering af, hvornår ægteskabet blev planlagt, herunder om der var bestilt tid hos en vielsesmyndighed og indkøbt ringe m.m., vil det gøre § 11, stk. 1, nr. 3, fuldstændig illusorisk. Det vil samtidig indføre en anden og endnu vanskeligere (umulig) vurdering end den, som blev afskaffet ved seneste lovændring, idet administrationen fremadrettet vil skulle forholde sig til, om et ægteskab var planlagt med den fornødne "styrke", og om samlivets længde og eventuelle fællesbørn m.m. også taler for tilkendelse af tjenestemandspension. Der ville være tale om en de facto lovændring og ikke blot en fortolkning inden for de nuværende rammer.

Spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgers ægteskab blev indgået "på dødslejet", jf. formuleringen i § 11 i lov nr. 292 af 18. juni 1969 og det, som sagsøgeren i øvrigt har anført om retsstillingen efter denne lov, er uden betydning for vurderingen af denne sag, da det er notorisk, at sagen skal afgøres efter nugældende lovgivning. Retten skal derfor ikke tage stilling til det spørgsmål, som både indeholder en juridisk og faktisk bedømmelse.

Sagen skal afgøres efter § 11 i lovbekendtgørelse nr. 510 af 18. maj 2017 om tjenestemandspension.

Sagsøger har hævdet, at retten skal lægge til grund, at ægteskabet blev indgået på dødslejet, og at hun efter tidligere gældende lov ville være berettiget til ægtefællepension, fordi sagsøgte ikke vil medvirke til at forelægge sagen for Helbredsnevnet. Dette synspunkt om processuel skadevirkning i henhold til retsplejelovens § 344, stk. 2, er forkert.

En forlæggelse for Helbredsnevnet med henblik på en vurdering af, hvorvidt der var tale om et ægteskab indgået "på dødslejet" ef-

ter hidtidige regler, strider mod hensigten med lovændringen i 1993. Lovændringen skulle netop gøre op med de vanskelige vurderinger i forhold til dødslejeægteskaber. Hertil kommer, at en sådan forelæggelse må anses for overflødig bevisførelse, idet sagen *ikke* skal afgøres efter historisk lovgivning. Derfor kan det heller ikke tillægges processuel skadevirkning i relation til, hvad Helbredsnevnet ville være kommet frem til, hvis sagen efter den tidligere gældende lovgivning var blevet forelagt for Helbredsnevnet.

Som følge af lovændringen i 1993 har sagsøgte i den gældende lovgivning under alle omstændigheder slet ikke grundlag for at afkræve Helbredsnevnet en vurdering af, om ægteskabet i denne sag blev indgået "på dødslejet". Det følger således af tjenestemandspensionslovens § 31, stk. 2, at afgørelser, som efter loven beror på en helbredsbedømmelse, træffes efter indhentet udtalelse fra Helbredsnevnet. Bestemmelsen i tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 1, nr. 3, beror ikke på en helbredsbedømmelse, men på en konstatering af, om den tidsmæssige betingelse omkring ægteskabets indgåelse er opfyldt. De tidligere bestemmelser om ægteskab "på dødslejet" er afskaffet, og nødvendigheden af forelæggelse for Helbredsnevnet af sager om ægteskab "på dødslejet" er også afskaffet. Bestemmelserne er blevet erstattet af de regler, som nærværende sag skal afgøres efter.

Retsplejelovens § 344, stk. 2, som omfatter parternes erklæring om sagens faktiske omstændigheder, kan i øvrigt ikke anvendes til at afkræve, at en modpart foretager bestemte bevisskridt - f.eks. at modparten skal forelægge sagen for et offentligt nævn - under "trussel" om, at hvis modparten ikke gør dette, så må det få en bestemt betydning for sagens faktum. Sagsøger har selv rådighed over sagen og kan foranstalte de bevisskridt, sagsøger finder relevante.

Sagsøger kan heller ikke "vende" bevisbyrden i sagen gennem processuelle opfordringer om bevisskridt eller med henvisning til den forvaltningsretlige officialmaksime. I retssager gælder i relation til bevisførelsen forhandlingsmaksimen, og den forvaltningsretlige officialmaksime er i øvrigt til fulde blevet varetaget i denne sag.

3.3 En sjælden genfejl kan ikke sidestilles med et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom

Sagsøgte har ikke hjemmel til at dispensere fra 3-månedersbetingelsen i § 11, stk. 1, nr. 3, i denne sag, hvis ikke årsagen til dødsfaldet er omfattet af § 11, stk. 2. Der er i denne sammenhæng ikke hjemmel til at udvide fortolkningen af stk. 2 til forhold, der ikke udtrykkeligt er nævnt i stk. 2. Hvis det havde været lovgivers intention, at undtagelsen i stk. 2 skulle omfatte andet og mere end et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom, må det antages, at enten lovteksten eller forarbejderne havde indeholdt en bemærkning om muligheden og betingelserne herfor.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at årsagen til sagsøgers ægtefælles dødsfald ikke er sammenlignelig med et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom, idet den ultimative årsag til dødsfaldet var en medfødt genfejl. Årsagen til dødsfaldet var således den samme som årsagen til indlæggelsen. Nemlig så vidt ses et latent, arveligt sygdomsanlæg. Det forhold, at det ikke var rift nummer 1 eller operationen herfor, der førte til dødsfaldet, men derimod rift nummer 2, som først opstod dagen efter ægteskabets indgåelse, kan derfor heller ikke føre til en tilsidesættelse af afslaget på ægtefællepension.

Begreberne "ulykkestilfælde" og "akut infektionssygdom" i § 11, stk. 2, må fortolkes på linje med almindelige pensions- og forsikringsretlige definitioner, herunder andre arbejdsmarkedspensionsordninger. Faktisk fremgår det af forslag nr. 312 til lov om ændring af lov om tjenestemandspension mv. som fremsat den 19. maj 1993 under "*Andre ændringer*", at en sådan tilnærmelse var en af intentionerne:

"Øvrige forslag til ændringer tager især sigte dels på en administrativ forenkling, dels på at bringe bestemmelser om helbredsforhold og betingelser for ægtefællepension mere på linje med tilsvarende bestemmelser i andre arbejdsmarkedspensionsordninger." (Min understregning).

I andre pensionsforsikringer med tilknyttet ægtefællepension og ulykkesforsikringer med dødsfaldsdækning findes der vilkår, der svarer til vilkårene i tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 1, nr. 3, og stk. 2. Begreberne "ulykkestilfælde" og "akut infektionssygdom" i tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 2, må fortolkes på linje hermed, herunder på linje med den hertil knyttede praksis,

som blandt andet omfatter Østre Landsrets dom af 22. februar 2000 i sag nr. B-0480-96 (FED2000.97), Ankenævnet for Forsikrings kendelse af 16. juni 2003 i sag nr. 59.638 (ANF2003.59.638), Ankenævnet for Forsikrings kendelse af 2. marts 2009 i sag nr. 74.263 (ANF2009.263) og Ankenævnet for Forsikrings kendelse af 20. juni 2018 i sag nr. 91827 (ANF2018.91827).

Sagsøger har anført, at definitionen af en ulykke, henset til formålet med bestemmelsen, bør være særegen for tjenestemandspensionslovens § 11, og at en almindelig forsikringsretlig definition derfor ikke er udtømmende eller retningsgivende for ulykkesdefinitionen i § 11. Synspunktet bestrides af sagsøgte. Hvis det var intentionen med loven, at dens begreber skulle forstås anderledes end i almindelighed, må man også i denne henseende konkludere, at det i givet fald ville have fremgået enten af loven eller af lovens forarbejder. Der er imidlertid ingen retskilder, der støtter en sådan udlægning.

Det er derudover udgangspunktet, at undtagelsesbestemmelser som f.eks. bestemmelsen i tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 2, ikke fortolkes udvidende, netop fordi der er tale om undtagelser.

3.4 Det af sagsøger anførte om, at ændringen af § 11 indebar en forbedring af ægtefællepensionen

Sagsøger gør i forhold til både sit principale og subsidiaire synspunkt gældende, at den indbragte afgørelse er forkert, fordi den efter sagsøgers opfattelse ikke afspejler en intenderet forbedring af reglerne om ægtefællepension, og at retten bør lægge vægt på lovens intention i så henseende.

Sagsøgers argument om, at den indbragte afgørelse er i strid med intentionen med lov nr. 447 af 30. juni 1993 om forbedring af ægtefællepensionen, er imidlertid ukorrekt. Det fremgår således udtrykkeligt, at den intenderede og gennemførte forbedring *alene* angik retten til at oppebære ægtefællepension uanset tjenstemandens optjente pensionsalder. Forbedringen havde og har ingen relation til betingelsen i § 11, stk. 1, nr. 3, som er indsat for at indføre "*en enkel regel*".

Det bestrides i øvrigt, at tjenestemandspensionslovens hovedformål er at yde dækning til en efterlevende ægtefælle som angivet af sagsøger.”

Parterne har i det væsentlige procederet i overensstemmelse hermed.

Rettens begrundelse og resultat

Det er ubestridt, at sagen skal afgøres efter den gældende § 11 i tjenestemandspensionslov, således som denne blev affattet ved ændringslov nr. 447 af 30. juni 1993.

Det er endvidere ubestridt, at betingelsen i lovens § 11, stk. 1, nr. 3, om, at ægteskabet skal være indgået mindst 3 måneder før dødsfaldet, ikke er opfyldt.

Sagsøgeren har gjort gældende, at formålet med tjenestemandsløven er at yde ægtefællepension, og at sagsøgeren ville have været berettiget til ægtefællepension efter de tidligere gældende regler, idet der ikke er tale om, at parret blev viet på dødslejet, da B var i bedring, da ægteskabet blev indgået.

Retten finder, at den generelle bemærkning i lovforarbejderne om, at formålet med loven er at yde ægtefællepension, ikke kan føre til, at ordlyden af § 11, stk. 1, nr. 3, kan fraviges. Med samme begrundelse findes der ej heller at kunne tages hensyn til, om sagsøgeren ville have været berettiget til pension efter de tidligere gældende regler.

Retten finder hertil, at det ikke er godtgjort, at der ved vurderingen efter § 11, stk. 1, nr. 3, kan tages hensyn til det af sagsøgeren i øvrigt anførte, herunder blandt andet om hvornår parterne havde besluttet at indgå ægteskab, om længden af parternes forudgående samliv, om at de har fået to fællesbørn, eller om at de har oprettet fælles testamente.

Retten har herved navnlig lagt vægt på, at det af sagsøgeren anførte ikke ses at have støtte i lovforarbejderne til bestemmelsen, idet det tværtimod er anført, at der med indførelse af 3-månederskravet er tilsigtet en administrativ forenkling.

Sagsøgeren har subsidiært gjort gældende, at der er tale om et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom omfattet af § 11, stk. 2. Retten finder imidlertid, at det forhold, at det må lægges til grund, at B blev ramt af en rift på hovedpulsåren og kort efter endnu en rift et andet sted på hovedpulsåren, ikke kan udstrækkes til eller sidestilles med et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom.

Det forhold, at det var helt uventet, at der opstod en rift på B hovedpulsåre, eller at døden indtraf pludseligt, findes ikke at kunne føre til noget andet resultat.

Som følge af det anførte frifindes sagsøgte.

I sagsomkostninger skal sagsøgeren til sagsøgte betale 100.000 kr. Beløbet er fastsat efter sagens værdi, forløb og udfald. Beløbet udgør et passende beløb til dækning af sagsøgtes udgift til advokat. Sagsøgte er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen frifindes.

A skal til medarbejder- og Kompetencestyrelsen betale sagsomkostninger med 100.000 kr.

Sagsomkostningerne skal betales inden 14 dage og forrentes efter rentelovens § 8 a.

Kim Gabriel